

NR 1/2007

Byggnadskultur I

2007

TIDSKRIFT FÖR BYGGNADSVÅRD

tema **energi**

A circular, red-tinted photograph of a textured wall. At the bottom of the circle, there is a glowing, fiery opening, possibly a furnace or a fire pit, with bright orange and yellow flames. The overall mood is dramatic and intense.

EN ANONYM KÄNDIS på hemmaplan men en botaniker av ofantligt stora mått utanför landets gränser. Ja, det är faktiskt så man måste beskriva Carl von Linné. För inte talas det mycket om Linné till vardags, trots att hans stadiga blick iakttar oss dagligen från hundralappen. I Sverige är tre av tio helt okunniga om den man som redan under sin levnadstid nådde vida berömmelse för sitt klassifikationssystem av växter.

I år är det 300 år sedan Carl von Linné föddes och nu ska det bli ändring på vår bristfälliga kunskap om en av världens mest ryktbara svenskar genom tiderna. Den 28 januari invigdes Linnéjubileet i dennes skolstad Växjö. Med över 300 evenemang från norr till söder och firande i ett femtontal länder ska intresset för Linnés forskning åter väckas.

LINNÉ PÅ TAPETEN

1693 UPFRÖRDES Botaniska huset i Uppsala, nuvarande Linnémuseet, som tjänstebostad åt professor i medicin vid universitetet. 1743 var det dags för familjen Linné att dra flyttlasset dit och de kom att bo kvar fram till Linnés död i början av 1778. Inför Linnéjubileet har man för museets räkning låtit handmåla nya tapeter efter gamla förlagor.

– Det här är ett unikt projekt, berättar Hanna Sjöström, dekorationsmålare och färgsättare på Karla Design & Dekorationsmåleri. Den här typen av jobb kommer inte så ofta – det känns spännande att man får sätta sig in i hur de målade då.

Efter 1700-talsförlagor från bland annat Linnés Hammarby och Drottningholm har Hanna tillsammans med Linnémuseet och Statens Fastighetsverk tagit fram tapeter som ska spegla tidens smak och ideal. Tapeterna ligger trasade på varandra i målarverkstaden och Hanna handskas osentimentalt med de till synes sköra väderna. Men papperet är grovt och tåligt.

– Det svåra är att få det så likt som möjligt, säger Hanna och sneglar då och då på kopian av en 1700-talstapet. De gamla färgerna är oftast väldigt bleka men det är också kul med den utmaningen.

Både färger och små detaljer blir lite annorlunda från originalen men, menar Hanna, tittar man på de gamla tapeterna skiljer de sig också våd från våd. Säkert. Det handlar ju om ett personligt avtryck, en lekfullhet och konstnärlig frihet.

– Min hand är ju min hand, säger Hanna.

I JAKTEN PÅ de ursprungliga kulörerna kommer man långt med lite detektivarbete, och lite tur. Ibland har delar av gamla tapeter vikts in eller varit dolda av till exempel bröstpanel. På så sätt har originalfärgerna skonats från ljuset och bevarats in i våra dagar. Men det handlar inte bara om att rakt av kopiera färg och form, utan tapeterna ska också passas in i rummen på Linnémuseet.

– Man justerar färgerna, målar tester och vissa kanske inte funkar i ett rum men i ett annat. En del färger är lite för kraftiga i original. Då har vi valt en blekare nyans. Det är ett jättejobb innan man har bestämt sig.

Pappret är gjort av linneklump som sedan grundas med linfärg. Själva mönstret målas med oljefärg för att det ska hålla bättre och tåla att folk kommer emot av misstag. På Linnémuseet kommer tapeterna slutligen fistas på träramar. Längderna sys ihop med lintråd.

På väderna kommer Linnés strukturerade växtvärld till liv; blommor, knoppar, träd och fåglar slingrar sig över pappret i mjuka färgtoner. Penseldragens flyktiga form ger i sig ett organiskt intryck.

– Du måste ha schvung i penseldragen så att det blir liv i det, du får inte tveka utan ska veta var alla strecken och skuggorna ska sitta, förklarar Hanna. Det är som med akvarell, när du väl har målat går det inte att göra om. Du måste vara säker.

Kanske kan inte en enda blomma eller fågel artbestämmas, men tapeternas blomstrande grönska hade troligtvis gjort herr Linné mycket tillfreds ändå. Ibland räcker det ju bara att få njuta!

Tips för alla er som letar tapeter till huset, torpet, våningen eller lyan: de stora tapettillverkarna nyproducerar ofta tapeter efter gamla förlagor.

Läs mer om jubileet på www.linne2007.se.

Caroline Swartling

Hanna Sjöström lägger sista handen vid en tapetlängd. Slingrande blommonster. Här syns hur väderna limmats ihop.

